

PLÁN ÚSES A KRAJINNÝ RÁZ

pro ÚP Věrovany

Otrokovice březen 2018

Zpracovatel: ARVITA P spol. s r.o.
Příčná 1541
765 02 Otrokovice
tel: 577 938 161

hlavní projektant: ing. Hedvika Psotová
autorizovaný projektant ÚSES, ČKA 01 993

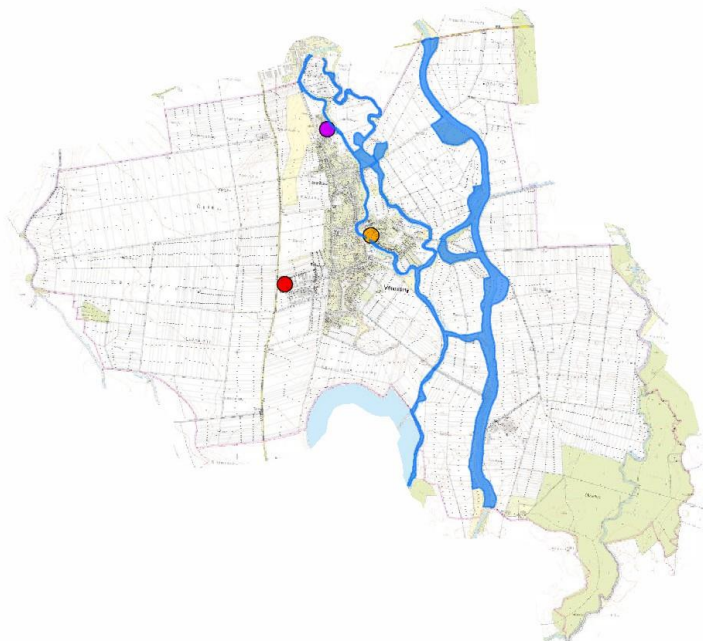
projektant: ing. Michal Gírgel
autorizovaný projektant ÚSES, ČKA 04 204
Ing. Daniela Mizerová

Zak. č. : 03 / 2018

Arch. č.: 100 / 2018

1. KRAJINNÝ RÁZ

Podle *Zásad územního rozvoje Olomouckého kraje* náleží zájmové území do krajinného celku A – Haná.

Obrázek č. 1: Znázorňuje místa se zvýšenou a sníženou hodnotou krajinného rázu krajiny, sídla a dominanty. *Modré* plochy znázorňují místa se zvýšenou hodnotou krajinného rázu krajiny (říční fenomén krajiny – zelené osy území), *fialově* je znázorněno místo se zvýšenou hodnotou krajinného rázu sídla (areál zámku), *oranžově* je vyznačena objemová a výšková dominanta obce – mlýn, *červeně* je zobrazena negativní výšková dominanta, kterou tvoří hydroglóbus.

Obecná charakteristika

Podle Typologie české krajiny (Löw a spol., 2005) leží zájmové území v typu *staré sídelní typy Pannonika*. Krajina je dle způsobu využití ve východní části lesozemědělského a západní části zemědělského charakteru.

Přírodní charakteristiky

- převažuje reliéf širokých říčních niv, který západně od obce přechází do mírně zvlněné plošiny
- západní část území zahrnuje intenzivní agrární krajinu tvořenou hrubou geometrickou mozaikou zcelených bloků orné půdy bez krajinné zeleně; terén převážně rovinatý místy mírně zvlněný; geometrickou strukturu naplňují i pokusné zemědělské plochy
- centrální severojižní pás v území zahrnuje samotné sídlo, pozemky v drobné držbě, osy vodních toků, sady a rozsáhlé segmenty orné půdy
- východní část území zahrnuje intenzivní agrární krajinu tvořenou hrubou geometrickou mozaikou zcelených bloků orné půdy bez krajinné zeleně; ostře přecházejí do lesních komplexů
- fenomén říční krajiny určuje v území řeka Morava se svými odstavenými rameny, terasami, odděleným Mlýnským náhonem a meandrující vodotečí Steklou
- vyvinuté břehové porosty *Steklé*, *Mlýnského náhonu* a místy řeky *Moravy* vytváří výrazné zelené osy území
- evropsky významná lokalita *Morava - Chropyňský luh* zahrnující kromě okolí toku řeky Moravy i lesní porost a okolí řeky Morávky – náhon v jihozápadní části území
- doprovodná zeleň polních cest zcela chybí

- pluzina prakticky setřená, lokálně zachovaná v blízkosti Věřovan
- nižší zastoupení travních porostů – pouze při řece Moravě a v rámci vodárenského areálu
- ve východní části území jsou cenné lesní komplexy, jež jsou od zemědělské krajiny odděleny ostrým přechodem
- lesní komplex byl historicky zmenšen, na což ukazují i názvy dnes oraných oblastí *Přední les* a *Hrubý les*

Obrázek vlevo: I. vojenské (josefské) mapování - Morava, mapový list č. 52

Obrázek vpravo: II. vojenské (Františkov) mapování - Morava, mapový list O_8_V

Kulturní a historické charakteristiky

- kulturní památka *zámek* v Nenakonících - jednopatrový dvoukřídlový objekt postavený mezi léty 1717 – 1730, v roce 1866 zde byl choleraový špitál, dnes chátrá
- kulturní památka *hřbitovní kaple sv. Františka Xaverského* v barokním slohu vystavěná kolem roku 1690 na paměť odvrácení moru, sakrální stavba je postavená na půdoryse osmiúhelníku, nachází se na hřbitově v místní části Věřovany
- kulturní památka *kaple sv. Anny se zvonicí* z 18. století s valbovou střechou, část Rakodavy
- kulturní památka barokní *socha anděla* v místní části Nenakonice
- kulturní památka barokní *socha sv. Iva* v místní části Nenakonice
- kulturní památka barokní *socha sv. Jana Nepomuckého* v místní části Nenakonice – autorsky shodná s protější sochou sv. Iva
- *středověké jádro obce Nenakonice* - poprvé ves doložena r. 1131 v zakládací listině olomoucké kapituly, s níž byla spjata až do roku 1848, kdy byla centrem statku, k němuž patřil i Dub, Dluhonice, Sokol, tento dvůr byl roku 1786 rozparcelován
- *středověké jádro obce Věřovany* - první zmínka pochází z roku 1131, kdy 2 lány připadaly kostelu sv. Václava v Olomouci, ves byla zeměpanským majetkem a v 1. polovině 14. stol. se stala součástí tovačovského panství
- *středověké jádro obce Rakodavy* - poprvé je ves připomínána roku 1360, kdy paní Bohudaře z Rakodav vzala na svůj díl syna Budislava
- archeologická lokalita *Věřovany – Panské padělky* – sídliště z doby bronzové a římské, pohřebiště z eneolitu
- archeologická lokalita *Věřovany – Tovačovské díly* – povrchové nálezy laténského osídlení
- archeologická lokalita *Věřovany - Rybníky* – tvrziště z vrcholného středověku vymezené kruhem o poloměru 6 m, může se jednat o hrádek typu motte
- archeologická lokalita *Věřovany – Záhumenky* – nález 3 nádob, bronzových předmětů z doby bronzové a několika žárových hrobů
- archeologická lokalita *Věřovany – Padělky* – sídliště z období pravěku a eneolitu

- archeologická lokalita *Věrovany – Struha* – nález keramického zlomku z doby eneolitu
- množství drobných sakrálních památek v sídle i krajině
- vodní mlýn ve Věrovanech – první zmínky z 13. stol., v roce 1925 vyhořel, byl znovu zbudován, dnes slouží svému účelu, společně s račími klepety (souvisejícími s historickým lovem raků, podle nějž dostaly jméno Rakodavy) je motiv obilí součástí znaku obce
- hasičská zbrojnice se zvonící na návsi ve Věrovanech
- kaple sv. Jana Nepomuckého v Nenakonicích z roku 1734
- budova základní školy ve Věrovanech z roku 1878
- nad územím mezi městy Olomouc, Přerov a Prostějov také proběhla největší letecká *bitva nad Moravou* při 2. světové válce, 500 bombardérů a 300 stíhaček na cestě do Polska bylo napadeno 100 stíhačkami německými, zahynulo přes 200 letců

Percepční charakteristiky

- krajinná scéna otevřená
- rovinatá agrární krajina s rozsáhlými bloky orné půdy v geometrické mozaice
- unikátní zelené křivky břehových porostů vodotečí jsou určujícím fenoménem pro říční krajinu; patrná jsou i původní řečiště vodních toků v blocích orné půdy
- zámek s parkem tvoří lokalitu se zvýšenou hodnotou krajinného rázu sídla
- výškovou i objemovou dominantu v sídle tvoří mlýn, jenž je charakteristický pro obec
- negativní výškovou dominantu tvoří hydroglóbus ve výrobním areálu západně od sídla
- rozsáhlé komplexy lesních porostů ve východní části
- vazba na nedaleký poutní *Kostel Očišťování Panny Marie* v Dubu nad Moravou

Cílová koncepce uspořádání krajiny

Řešené území odpovídá antropogenní polní krajině, kde je nezbytné realizovat revitalizační opatření ke zjemnění krajinné struktury, rozdělení velkých bloků orné půdy, zvýšení diverzity využití pozemků, obnova a doplnění krajinné zeleně i ve vztahu k protierozní ochraně území. Uvedenými opatřeními bude zvýšena ekologická stabilita území a prostupnost území.

Zachovat a podpořit říční fenomén řeky Moravy a navazujících vodotečí.

Při výstavbě nových rodinných domů přizpůsobit stavby tak, aby nenarušovaly cizorodým vzhledem nebo nepřírozenou barevností ráz intravilánu obce a nevytvářely negativní vizuální dominanty (cizorodé styly z měst či zahraničí). Upřednostňovat ty stavby, které svým charakterem, barevností a použitým materiálem harmonizují s okolím.

2. OCHRANA PŘÍRODY A KRAJINY

Zájmy ochrany přírody jsou chráněny zákonem č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny v platném znění. V řešeném území jsou vymezeny následující přírodní hodnoty:

2.1 ZVLÁŠTĚ CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ

V řešeném území není vyhlášeno zvláště chráněné území.

2.2 SOUSTAVA NATURA 2000

V zájmovém území je při řece Moravě a v rámci lesního komplexu Čičelec vymezena evropsky významná lokalita **EVL CZ0714085 Morava - Chropýňský luh**. Daná EVL zahrnuje řeku Moravu a navazující lesní porosty, travní porosty, vodní a mokřadní plochy mezi Olomoucí a Kroměříží.

2.3 PAMÁTNÉ STROMY

V řešeném území není vyhlášen památný strom.

2.4 PŘÍRODNÍ PARKY

Řešené území nenáleží do přírodního parku.

2.5 VÝZNAMNÉ KRAJINNÉ PRVKY

V řešeném území není registrován významný krajinný prvek.

VKP jsou dle §3 zákona 114/1992 Sb. v platném znění les, rašeliniště, vodní toky, rybníky, jezera a údolní nivy.

2.6 ÚZEMNÍ SYSTÉMY EKOLOGICKÉ STABILITY

Podkladem pro zpracování plánu ÚSES je vymezený ÚSES ze *ZÚR OK*, původním *územním plánem SÚ Věrovany* a v *ÚAP*.

2.6.1 Nadregionální ÚSES

V řešeném území je nadregionální úroveň ÚSES zastoupena vodní a nivní osou nadregionálního biokoridoru *K 136*. Vodní osa (označená *K 136V*) je trasována při řece Moravě, jejích odstavených ramenech, drobných vodních plochách a navazujících pozemcích. Součástí trasy *K 136V* jsou vložena lokální biocentra *LBC Podíly*, *LBC Boňuchy*, *LBC Čtvrtiny*, *LBC Černá blata*, *LBC Loučky* a *LBC Za dvorem*. Nivní osa nadregionálního biokoridoru (označená *K 136N*) je trasována ve východní části území. Nivní osa zahrnuje v řešeném území ornou půdu navazující na vodoteč Morávku. Součástí nivní osy je vloženo regionální biocentrum *RBC 1816 Čičelec* zahrnující rozsáhlý komplex lužních lesů.

V širších souvislostech propojují osy nadregionálního biokoridoru *K 136* nadregionální biocentrum *NRBC 14 Ramena řeky Moravy* s nadregionálním biocentrem *NRBC 104 Chropýňský Luh*.

Vodní osa nadregionálního biokoridoru trasovaná při řece Moravě se funkčně překrývá a doplňuje s vymezenou *EVL CZ0714085 Morava – Chropýňský luh*.

2.6.2 Regionální ÚSES

V řešeném území je regionální úroveň ÚSES zastoupena částmi regionálních biocenter *RBC 1816 Čičelec* a *RBC 1817 Biskupice* a segmentem regionálního biokoridoru *RBK 1452*.

Regionální biocentrum *RBC 1816 Čičelec* zahrnuje lužní lesní společenstva v jihovýchodní části území. Biocentrum je vloženo do nivní osy *K 136N* a je vymezeno v překryvu s *EVL CZ0714085 Morava – Chropýňský luh*.

Regionální biocentrum *RBC 1817 Biskupice* je v řešeném území zastoupeno segmentem vodoteče Blata s navazující ornou půdou. Z biocentra je severním směrem při vodoteči Blata trasován regionální biokoridor *RBK 1452* s vloženým biocentrem *LBC Pod Zadními Celky*. Z *RBC 1817 Biskupice* je jižně mimo řešené území trasován regionální biokoridor *RBK 1453*, který do zájmového území vstupuje přes vložené lokální biocentrum *LBC Nivky*.

2.6.3 Lokální ÚSES

Lokální ÚSES je tvořen především biocentry a biokoridory vodního/nivního charakteru. Ve směru východ – západ je přes zemědělskou krajinu s rozsáhlými bloky půdy bez zeleně vymezena hydricky normální trasa lokálního ÚSES. Trasa zahrnuje *LBK 7*, vložené *LBC Přední celky* a *LBK 8*. Označení LBC vychází z názvů místních tratí, označení LBK vychází ze samostatné číselné řady.

2.6.4 Interakční prvky

Územní systém ekologické stability je dále doplněn návrhem krajinné zeleně (interakčními prvky). Prvky budou v řešeném území plnit protierozní, potravní, orientační, zachování prostupnosti aj. funkce v krajině.

Trasy ÚSES jsou vedeny v souladu s oborovými dokumenty, migračními trasami bioty a skutečným stavem krajiny. Návrh řešení se snaží v maximální míře redukovat střety vedení technických zařízení s trasami prvků ÚSES a to kolmým křížením. Tyto střety je v případě rekonstrukcí cest či mostů třeba řešit technickými opatřeními v rámci přípravy stavby.

U všech prvků ÚSES dochází k úpravě jejich velikosti a tvaru na základě parcelace KN a stavu v terénu. Části ÚSES trasovaných na PUPFL lze charakterizovat jako existující, při obnově porostů je třeba dodržovat přirozenou druhovou skladbu sadebního materiálu. V případě vhodného a kvalitního mateřského porostu je vhodné využít přirozenou obnovu porostu. ÚSES je dle segmentů charakterizován jako existující a chybějící. Chybějící segmenty je z důvodu funkčnosti nutné založit, doplnit společenstvy s geograficky původními druhy dřevin a rozptýlenou výsadbou zeleně s geograficky původním travním porostem.

Travní a luční porosty v rámci vymezeného ÚSES je nezbytné zachovat a zajistit management zabraňující sukcesnímu zarůstání.

V rámci vodní osy nadregionálního biokoridoru K 136V při řece Moravě je vhodné provádět opatření směřující k renaturaci toku jakožto základu nadregionálního ÚSES a zároveň soustavy Natura 2000 (*EVL CZ0714085 Morava – Chropýňský luh*). Renaturace může zahrnovat opatření jako propojení slepých ramene s řekou při zvýšených průtocích, lokální úprava kynety toku, tvorba sníženin pro podporu periodických mokřadů, výsadba zeleně aj. Opatření budou prováděny ve vazbě na protipovodňovou ochranu území.

Návaznost prvků ÚSES na sousední k.ú. je dodržena. U biocenter a biokoridorů přecházejících na sousedící k.ú. je nutné v dalším stupni řešení zajistit provázanost. Koordinace ÚSES na sousední katastrální území jsou uvedeny v následující tabulce:

NAVAZUJÍCÍ K.Ú.	BIOCENTRA KE KOORDINACI	BIOKORIDORY KE KOORDINACI
Biskupice na Hané	RBC 1817 Biskupice, LBC Pod Zadními Celky	RBK 1452
Citov	RBC 1816 Čičelec	K 136N, LBK 6
Dub nad Moravou	LBC Na Steklé, LBC Podíly	K 136V, RBK 1452, LBK 1, LBK 7
Klopotovice	RBC 1817 Biskupice, LBC Nivky	-
Tovačov	RBC 1816 Čičelec	K 136V, LBK 3
Troubky	RBC 1816 Čičelec	-

CHARAKTERISTIKA PRVKŮ ÚSES

OZNAČENÍ PRVKU ÚSES	FUNKČNOST	CÍLOVÁ VÝMĚRA	AKTUÁLNÍ STAV	NÁVRH OPATŘENÍ
RBC 1816 Čičelec	existující	146,82 ha*	komplex lesních porostů, protékající <i>Morávka</i> východně od obce	Při obnově porostů dodržovat přirozenou dřevinou skladbu dle SLT (STG).
RBC 1817 Biskupice	částečně existující	1,63 ha*	vodoteč <i>Blata</i> s omezenými břehovými porosty, orná půda	Založit biocentrum výsadbou zeleně dle příslušného STG, vhodné doplnit drobnými vodními a mokřadními prvky.
LBC Boňuchy	existující	7,34 ha	řeka <i>Morava</i> , travní porosty, pozůstatky odstaveného ramene, lesní porost, skupinová zeleň, říční brod	Při obnově porostů dodržovat přirozenou dřevinou skladbu dle SLT (STG). Podpora vodního režimu lokality.
LBC Černá blata	částečně existující	5,83 ha	řeka <i>Morava</i> , travní porosty, solitérní, rozptýlená a skupinová zeleň, orná půda	Lokální doplnění původních a odstraňování nepůvodních druhů dřevin. Založení lučních porostů na stávající orné půdě, vhodné doplnit drobnými vodními a mokřadními prvky. Podpora vodního režimu lokality.
LBC Čtvrtiny	existující	4,95 ha	řeka <i>Morava</i> s příležitostným říčním ostrůvkem, vodní plocha s ostrůvkem, pozůstatky odstaveného ramene, přítok vodoteče <i>Průpich</i> , doprovodná zeleň	Lokální doplnění původních a odstraňování nepůvodních druhů dřevin. Zachování travních porostů a jejich management. Podpora vodního režimu lokality, vhodné doplnit drobnými vodními a mokřadními prvky.
LBC Loučky	existující	3,59 ha	řeka <i>Morava</i> , travní porosty, solitérní, rozptýlená a skupinová zeleň, přítok bezejmenné vodoteče	Lokální doplnění původních a odstraňování nepůvodních druhů dřevin. Zachování travních porostů a jejich management.
LBC Na Steklé	existující	0,08 ha*	drobný segment vodoteče <i>Steklé</i> se svými břehovými porosty	Lokální doplnění původních a odstraňování nepůvodních druhů dřevin.
LBC Nivky	chybějící	1,78 ha*	periodický tok <i>Splavské</i> , orná půda	Založit biocentrum výsadbou zeleně dle příslušného STG.
LBC Podíly	existující	2,34 ha*	řeka <i>Morava</i> , travní porosty, solitérní, rozptýlená a skupinová zeleň	Lokální doplnění původních a odstraňování nepůvodních druhů dřevin. Zachování travních porostů a jejich management.
LBC Pod Zadními Celky	chybějící	3,46 ha	vodoteč <i>Blata</i> , orná půda	Založit biocentrum výsadbou zeleně dle příslušného STG.
LBC Přední Celky	chybějící	4,4 ha	orná půda	Založit biocentrum výsadbou zeleně dle příslušného STG.
LBC U Vápenic	částečně existující	4,92 ha	vodoteč <i>Steklá</i> před soutokem s <i>Mlýnským náhonem</i> , pozůstatek odstaveného ramene <i>Moravy</i> , břehové porosty navazující lesní porosty a krajinná zeleň, orná půda	Při obnově porostů dodržovat přirozenou dřevinou skladbu dle SLT (STG). Na chybějícím segmentu na orné půdě založit luční porosty se solitérní a skupinovou zelení.

LBC Za dvorem	existující	4,15 ha	řeka <i>Morava</i> , travní porosty, solitérní, rozptýlená a skupinová zeleň, drobná vodní plocha	Lokální doplnění původních a odstraňování nepůvodních druhů dřevin. Zachování travních porostů a jejich management.
LBC Závrbek	existující	4,26 ha	meandrující vodoteč <i>Steklá</i> se svými břehovými porosty a navazující lesní porosty	Při obnově porostů dodržovat přirozenou dřevinou skladbu dle SLT (STG).
OZNAČENÍ PRVKU ÚSES	FUNKČNOST	CÍLOVÁ DÉLKA	AKTUÁLNÍ STAV	NÁVRH OPATŘENÍ
K 136V segm. Podíly – Boňuchy	existující	560 m	řeka <i>Morava</i> , travní porosty, solitérní, rozptýlená a skupinová zeleň	Lokální doplnění původních a odstraňování nepůvodních druhů dřevin. Zachování travních porostů a jejich management.
K 136V segm. Boňuchy – Čtvrtiny	existující	500 m	řeka <i>Morava</i> , travní porosty, solitérní, rozptýlená a skupinová zeleň	Lokální doplnění původních a odstraňování nepůvodních druhů dřevin. Zachování travních porostů a jejich management.
K 136V segm. Čtvrtiny – Černá blata	existující	540 m	řeka <i>Morava</i> , travní porosty, solitérní, rozptýlená a skupinová zeleň	Lokální doplnění původních a odstraňování nepůvodních druhů dřevin. Zachování travních porostů a jejich management.
K 136V segm. Černá blata – Loučky	existující	610 m	řeka <i>Morava</i> , travní porosty, solitérní, rozptýlená a skupinová zeleň, přítok bezejm. vodoteče	Lokální doplnění původních a odstraňování nepůvodních druhů dřevin. Zachování travních porostů a jejich management.
K 136V segm. Loučky – Za dvorem	existující	500 m	řeka <i>Morava</i> , travní porosty, solitérní, rozptýlená a skupinová zeleň	Lokální doplnění původních a odstraňování nepůvodních druhů dřevin. Zachování travních porostů a jejich management.
K 136V segm. Za dvorem – LBC 1	existující	170 m*	řeka <i>Morava</i> , travní porosty, solitérní, rozptýlená a skupinová zeleň	Lokální doplnění původních a odstraňování nepůvodních druhů dřevin. Zachování travních porostů a jejich management.
K 136N segm. Citovský luh - Čičelec	chybějící	570 m*	orná půda navazující na <i>Morávku</i>	Založit segment nivní větve nadregionálního biokoridoru výsadbou zeleně dle příslušného STG.
RBK 1452 segm. Cikánky – Pod Zadními celky	částečně existující	160 m*	vodoteč <i>Blata</i> s omezenými břehovými porosty, orná půda	Založit biocentrum výsadbou zeleně dle příslušného STG.
RBK 1452 segm. Pod Zadními celky - Biskupice	částečně existující	570 m	vodoteč <i>Blata</i> s omezenými břehovými porosty, orná půda	Založit biocentrum výsadbou zeleně dle příslušného STG.
LBK 1	existující	1550 m	výrazně meandrující segment toku <i>Steklá</i> , břehové porosty	Lokální doplnění původních a odstraňování nepůvodních druhů dřevin.
LBK 2	existující	1260 m	vodoteč <i>Steklá</i> se svými břehovými porosty	Lokální doplnění původních a odstraňování nepůvodních druhů dřevin.
LBK 3	existující	1890 m*	<i>Mlýnský náhon</i> se svými břehovými porosty	Lokální doplnění původních a odstraňování nepůvodních druhů dřevin.
LBK 4	existující	340 m	bezejm. vodoteč propojující <i>Mlýnský náhon</i> a <i>Moravu</i> , doprovodné porosty, travní porosty	Lokální doplnění původních a odstraňování nepůvodních druhů dřevin.

LBK 5	existující	330 m	pozůstatek odstaveného ramene Moravy	Lokální doplnění původních a odstraňování nepůvodních druhů dřevin.
LBK 6	chybějící	440 m*	vodní tok <i>Průpich</i> s omezenými břehovými porosty	Doplnit – založit výsadby zeleně dle příslušného STG.
LBK 7	částečně existující	1900 m	orná půda, břehové porosty <i>Mlýnského náhonu</i>	V chybějící části založit výsadby zeleně dle příslušného STG.
LBK 8	chybějící	1210 m	orná půda	Založit výsadby zeleně dle příslušného STG.

* Uvedená výměra/délka je v rámci řešeného k.ú.

3. LESY

Lesy v řešeném území náleží k přírodní lesní oblasti *34 Hornomoravský úval*.

Lesy v řešeném území náleží do 1. dubového lesního vegetačního stupně, souboru lesních typů 1L – jilmový luh, 1U – topolový luh a hospodářského souboru HS19 – hospodářství lužních stanovišť.

Lesní porosty náleží do pásma ohrožení imisemi D.

Zpracovala: ARVITA P, spol. s r.o. Otrokovice

Ing. Psotová, autorizace ÚSES č. 01 993

Ing. Gírgel, autorizace ÚSES č. 04 204

březen 2018

zak.č. 03/2018

arch.č. 100/2018